

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Ndob/4/2017
Identifikačné číslo spisu:	1099899746
Dátum vydania rozhodnutia:	26.04.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Veselá Zemaníková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1099899746.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: ADAMS and Co., INC, so sídlom 1013, Centre Road, Wilmington, DE 19805, USA, zastúpeného JUDr. Igorom Vargom, advokátom, so sídlom Hviezdoslavova 1234/4, 075 01 Trebišov, proti žalovaným: 1/ GRATIO HOLDINGS LTD., so sídlom Maximou Michailidi, 6 MAXIMOS PLAZA, TOWER 3, 4th floor, Flat/Office 401, 3106 Limassol, Cyprus, 2/ U. S. Steel Košice, s.r.o., so sídlom Vstupný Areál U. S. Steel Košice, 044 54 Košice, IČO: 36 199 222, zastúpeného advokátskou kanceláriou Roman Kvasnica a partneri s. r. o., so sídlom Sad A.Kmeťa 24, 921 01 Piešťany, IČO: 36 866 598, o zaplatenie 16 027 616,07 USD s príslušenstvom, vedenej na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 4Cb/1/2013, o vylúčení sudcov Krajského súdu v Košiciach z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 4Cb/1/2013, takto

rozhodol:

Sudcovia Krajského súdu v Košiciach JUDr. Vladimír Hrib, PhD., JUDr. Janka Kočišová a JUDr. Slávka Maruščáková n i e s ú v y l ú č e n í z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 4Cb/1/2013.

Odôvodnenie

1. JUDr. Vladimír Hrib, PhD. ako predseda senátu určený na prejednanie a rozhodnutie veci vedenej na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 4Cb/1/2013 predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky vec na rozhodnutie o námietke zaujatosti, ktorú voči členom senátu JUDr. Vladimírovi Hribovi, PhD., JUDr. Janke Kočišovej a JUDr. Slávky Maruščákovovej vzniesol žalovaný 2/ spolu s písomnými vyjadreniami namietaných sudcov k tejto námietke.

2. Žalovaný 2/ v námietke zaujatosti zo dňa 7. apríla 2017, uviedol, že dňa 27. marca 2017 boli spoločnosti United States Steel Corporation, ktorá je materskou spoločnosťou spoločníka žalovaného 2/, obchodnej spoločnosti U. S. Steel Global Holdings VI B.V., doručené dva listy od spoločnosti SKYTOUCH INVESTMENTS LIMITED, so sídlom na Cypre, pričom v liste zo dňa 23. marca 2017 bolo uvedené, že slovenské súdy práve vydali zabezpečovacie opatrenie proti žalovanému 2/, ktoré blokuje všetky pozemky pod jeho výrobným závodom v Košiciach. Dňa 3. apríla 2017 sa žalovaný 2/ dozvedel od JUDr. E. M., že až dňa 28. marca 2017 bolo vydané rozhodnutie súdu, ktoré spoločnosť SKYTOUCH INVESTMENTS LIMITED označila za vydané v liste zo dňa 23. marca 2017, teda 5 dní

pred jeho vydaním súdom prvej inštancie, pričom uvedený list bol spoločnosti United States Steel Corporation doručený dňa 27. marca 2017, t. j. deň pred vydaním rozhodnutia súdu prvej inštancie. Žalovaný 2/ uviedol, že je jednoznačné prepojenie spoločnosti SKYTOUCH INVESTMENTS LIMITED so žalobcom, pretože vo svojich listoch uvádza skutočnosti, ktoré vyplývajú len zo súdneho spisu a neboli publikované v médiách. Žalovaný 2/ preto namietal, že informáciu o rozhodnutí súdu ešte pred jeho vydaním musel mať žalobca, resp. jeho právny zástupca len od sudcov Krajského súdu v Košiciach Vladimíra Hriba, PhD., JUDr. Janky Kočišovej a JUDr. Slávky Maruščákovej konajúcich vo veci. Takáto komunikácia vo veci konajúcich sudcov so stranou sporu nemá základ v procesnom postupe upravenom jednotlivými ustanoveniami Civilného sporového poriadku. Oznámenie obsahu rozhodnutia strane sporu pred jeho vydaním zakladá podľa žalovaného 2/ dôvodné pochybnosti o nezáujatosti sudcov konajúcich a rozhodujúcich v danej veci. Žalovaný 2/ zároveň uviedol, že v septembri 2000 bola uzatvorená dohoda so Slovenskou republikou o vzájomných záväzkoch a zabezpečeniach vzťahujúcich sa na kúpu majetku železiarní v Košiciach, ktorou sa Slovenská republika zaviazala, že neuskutoční žiadne úkony alebo sled úkonov, ktoré by predstavovali porušenie záväzku nevyvlastnenia a ochrany zahraničných investícií. Podľa žalovaného 2/ je dôvodné konštatovať, že nezákonný postup konajúceho senátu Krajského súdu v Košiciach ako štátneho orgánu Slovenskej republiky je spôsobilý ohrozovať zahraničnú investíciu. Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhol žalovaný 2/, aby nadriadený súd rozhodol tak, že sudcovia Krajského súdu v Košiciach JUDr. Vladimír Hrib, PhD., JUDr. Janka Kočišová a JUDr. Slávka Maruščáková sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 4Cb/1/2013.

3. Dňa 20. apríla 2017 doručil žalovaný 2/ Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky doplnenie námietky zaujatosti o preklad listov spoločnosti SKYTOUCH INVESTMENTS LIMITED z 22. marca 2017 a z 23. marca 2017, ktoré boli dňa 27. marca 2017 doručené spoločnosti United States Steel Corporation.

4. Sudcovia Krajského súdu v Košiciach JUDr. Vladimír Hrib, PhD., JUDr. Janka Kočišová a JUDr. Slávka Maruščáková vo svojich vyjadreniach z 13. apríla 2017 k námietke zaujatosti vznesenej žalovaným 2/ uviedli, že strany sporu, ani ich zástupcov nepoznajú, sú bez pomeru k sporu, k jeho stranám a ich zástupcom, pričom sa necítia byť zaujatí v rozhodovanej veci.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ako súd nadriadený Krajskému súdu v Košiciach (§ 54 ods. 1 C. s. p.) posudzoval opodstatnenosť námietky zaujatosti vznesenej žalovaným 2/ (§ 52 ods. 1 a 2 C. s. p. v spojení s § 49 ods. 1 C. s. p.) z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci.

6. Účelom ustanovenia § 49 ods. 1 C. s. p. je prispieť k nestrannému prejednávaniu veci, k nezáujatému prístupu súdu k stranám sporu alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu, a to buď:

1. k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je stranou sporu, zástupcom strany, prípadne intervenient, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne - napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť),

2. k stranám sporu [o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)],

3. k zástupcom strán sporu (viď vyššie 2.).

7. Pri posudzovaní dôvodnosti námietky zaujatosti označených sudcov o skutočnostiach vylučujúcich sudcu z prejednávania a rozhodovania veci vychádzal najvyšší súd zo zákonnej prezumpcie nestrannosti sudcov a z toho, že výnimky z tejto prezumpcie stanovuje iba zákon. Sudcovia sú totiž vo všeobecnosti vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci (len vtedy alebo až vtedy), ak so zreteľom na ich pomer k veci, k stranám sporu alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezáujatosti (viď ustanovenie § 49 ods. 1 C. s. p.).

8. Súčasťou práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca. Ústavná úprava práva na spravodlivý proces (čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky) zároveň na druhej strane zaručuje aj právo na to, aby právna vec strany sporu nebola odňatá zákonnému sudcovi, ktorý bol určený podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov (čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky). V zásade teda platí, že v určitej právnej veci by mal rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento tzv. zákonný sudca by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z rozhodovania, ktorý zákonom predpokladaným postupom a zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z ďalšieho rozhodovania. Zámer, ktorý tu umožňuje prelomiť ústavnú zásadu nezmeniteľnosti zákonného sudcu, spočíva v zmarení hroziaceho rizika, že by vo veci mohol rozhodovať zaujatý a nie nestranný sudca. Nestrannosť sa spravidla chápe ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti (nadržania určitej procesnej strane).

9. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania veci buď na základe uplatnenia námietky zaujatosti stranou sporu (§ 52 C. s. p.), alebo na základe návrhu (oznámenia) samotného sudcu (§ 50 O. s. p.). Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie veci nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

10. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Nestrannosť z hľadiska správania sudcu je vlastne nedostatok subjektívnej nezaujatosti, o ktorom svedčí správanie sudcu (Boekmans c. Belgicko). Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatura ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku).

11. Rozhodujúce nie je však (subjektívne) stanovisko sudcu, alebo presvedčenie subjektu uplatňujúceho námietku zaujatosti, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, či subjektu (spravidla strany) uplatňujúceho námietku zaujatosti ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje teória zdania nezaujatosti [porovnaj tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („Justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci a k účastníkom konania. Posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je teda to, či obava sporovej strany je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar proti Spojenému kráľovstvu), teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti. Relevantnou je však len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

12. Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a

podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhládnuv od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat' zaujatost' dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

13. Z uvedenej judikatúry ESLP a Ústavného súdu Slovenskej republiky možno vyvodit', že subjektívne hľadisko sudcovej nestrannosti sa musí podriaďovať prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne existujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, stranám sporu alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne.

14. Pri rozhodovaní, či uvádzané okolnosti prezrádzajú nedostatok nestrannosti sudcu (z objektívnych aspektov), a teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti, je potrebné vychádzať z vyššie citovanej judikatúry ESLP. Pritom platí, že tzv. objektívna nestrannosť sa posudzuje nie podľa subjektívneho postoja strany, ale podľa objektívnych symptómov - rozhodujúca je existencia objektívnych skutočností, ktoré sa ale musia preukázať.

15. V rozhodovanej veci videl žalovaný 2/ dôvod zaujatosti namietaných sudcov predovšetkým v tom, že podľa jeho názoru poskytli žalobcovi, resp. jeho právnomu zástupcovi informácie o rozhodnutí o zabezpečovacom opatrení pred jeho samotným vydaním. Najvyšší súd uvádza, že v rozhodovanej veci nebola žalovaným 2/ preukázaná skutočná zaujatost' ním namietaných konajúcich sudcov Krajského súdu v Košiciach. Z obsahu predloženého súdneho spisu, námietky zaujatosti, jej doplnenia a ani z vyjadrenia sudcov konajúceho senátu na súde prvej inštancie nevyplyva splnenie zákonných dôvodov uvedených v ustanovení § 49 ods. 1 C. s. p. pre rozhodnutie o vylúčení žalovaným 2/ namietaných sudcov. Žalovaný 2/ žiadnym spôsobom nepreukázal, že by sudcovia Krajského súdu v Košiciach JUDr. Vladimír Hrib, PhD., JUDr. Janka Kočišová a JUDr. Slávka Maruščáková oznámili obsah uznesenia o zabezpečovacom opatrení pred jeho samotným vydaním žalobcovi, jeho právnomu zástupcovi, prípadne tretím osobám. Uvedené tvrdenie žalovaného 2/ nepreukazujú ani ním predložené listy spoločnosti SKYTOUCH INVESTMENTS LIMITED z 22. marca 2017 a z 23. marca 2017 adresované spoločnosti United States Steel Corporation. Najvyšší súd preto pri svojom rozhodovaní vychádzal z prezumpcie nestrannosti konajúcich sudcov. Pritom najvyšší súd poukazuje aj na vyjadrenia sudcov Krajského súdu v Košiciach JUDr. Vladimíra Hriba, PhD., JUDr. Janky Kočišovej a JUDr. Slávky Maruščákovovej k vznesenej námietke zaujatosti, z ktorých vyplýva, že nepoznajú strany sporu ani ich zástupcov, nemajú pomer k rozhodovanej veci, stranám sporu a k ich zástupcom.

16. Pokiaľ žalovaný 2/ v námietke zaujatosti uvádzal aj nezákonný postup konajúceho senátu Krajského súdu v Košiciach, najvyšší súd uvádza, že uvedená námietka sa týka procesného postupu a rozhodovacej činnosti namietaných sudcov, ktorá nie je dôvodom na vylúčenie sudcov (§ 49 ods. 3 C. s. p.) a na ktoré nadriadený súd pri svojom rozhodovaní neprihliada (§ 53 ods. 3 C. s. p.)

17. Nakoľko zo vznesenej námietky zaujatosti, z vyjadrení namietaných sudcov a ani z obsahu spisu neboli zistené žiadne skutočnosti významné z hľadiska § 49 ods. 1 C. s. p., ktoré by spochybňovali nezaujatost' sudcov Krajského súdu v Košiciach JUDr. Vladimíra Hriba, PhD., JUDr. Janky Kočišovej a JUDr. Slávky Maruščákovovej rozhodujúcich vo veci vedenej pod sp. zn. 4Cb/1/2013, najvyšší súd rozhodol tak, že uvedených sudcov nevylúčil z prejednávania a rozhodovania tejto veci.

18. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.